

Vykypěl, Bohumil

[Euler, Wolfram. Flexionsklassenwechsel : entlehnter Substantive in älteren und konservativen indogermanischen Sprachen]

Linguistica Brunensia. 2023, vol. 71, iss. 2, pp. 105-106

ISSN 1803-7410 (print); ISSN 2336-4440 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/LB2023-2-7>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.79268>

License: [CC BY-NC-ND 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Access Date: 28. 11. 2024

Version: 20240122

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

<https://doi.org/10.5817/LB2023-2-7>

Wolfram Euler:

Flexionsklassenwechsel entlehnter Substantive in älteren und konservativen indogermanischen Sprachen.

Berlin: Verlag Inspiration Unlimited. 2022. 140 s.

ISBN 978-3-945127-43-8

Etymolog si všimne, že při přejímání ve starších indoevropských jazycích je přejaté slovo někdy zařazeno do jiné morfologické třídy než do té, do které patří slovo zdrojové, i když přejímající jazyk odpovídající morfologickou třídu má. Rozdíl v morfologické charakteristice pak etymologové někdy dokonce používají při argumentaci proti domněnce o přejetí, když se například zpochybňuje, že slovanské *a*-kmenové substantivum *čęta* ‚(drobný) peníz, ozdůbka‘ je přejetím gótského *u*-kmenového *kintus* ‚drobná mince‘. Ale i obecněji je tento jev zajímavý a nebyl dosud pojednán komplexně. Se zájmem jsme tak sáhli po nové knize Wolframa Eulera, jejíž název takové pojednání slibuje. Její obsah je následující. Po stručném úvodu, načrtávajícím téma knihy (*I. Einleitung*, s. 7–10), přichází hned hlavní, materiálová část (*II. Hauptteil*, s. 11–123). Ta je rozdělena do devíti kapitol. Nejdříve se píše o morfologickém zařazování výpůjček z řečtiny do latiny a z latiny do řečtiny (1. *Entlehnungen zwischen dem Griechischen und Lateinischen*, s. 11–22). Pak následuje kapitola o přejetích z indoíráňštiny do řečtiny a latiny (2. *Entlehnungen aus dem Indoiranischen ins Griechische und Lateinische*, s. 22–29). Nato autor pojednává o výpůjčkách z pevninské keltštiny do řečtiny a latiny (3. *Entlehnungen aus dem Festlandkeltischen ins Griechische und Lateinische*, s. 30–47). Další kapitola je věnována přejetím z germánštiny do latiny a řečtiny, a naopak z řečtiny a latiny do góťštiny (4. *Lehnbeziehungen zwischen Germanisch, Lateinisch und Griechisch*, s. 47–71). Pátá kapitola je o přejímání mezi germánštinou a keltštinou (5. *Lehnbeziehungen zwischen Germanisch und Keltisch (Gallisch)*, s. 71–75). Po ní přicházejí na řadu výpůjčky ve slovanských jazycích, přesněji řečeno v praslovanštině a ve staroslověnštině (6. *Lehnwörter in den slawischen Sprachen (Altkirchenslawisch und Russisch)*, s. 76–93). V další kapitole se píše o přejetích v baltských jazycích (7. *Entlehnungen in den baltischen Sprachen*, s. 93–114). Osmá kapitola má za téma výpůjčky íránského a řeckého původu v arménštině (8. *Lehnwörter iranischer und griechischer Herkunft im Armenischen*, s. 114–116). Konečně poslední kapitola zahrnuje hethitštinu, tocharštinu a albánštinu (9. *Sonstige Sprache, Problematik von Entlehnungen*, s. 116–123). Knihu pak uzavírá stručný závěr, shrnující výsledky a vyhlížeující k dalším úkolům (*III. Schluss: Ergebnis, Ausblick*, s. 124–128).

Jestliže jsme výše řekli, že jsme po Wolframově knize sáhli se zájmem, musíme říct, že jsme nakonec byli spíš zklamáni. Obecně můžeme říct, že jde víc o skici k problému než o soustavné, pevněji teoreticky zarámované pojednání, které by bylo komplexnější deskriptivně a jasnější explikativně. Autor vlastně nabízí jediné vysvětlení pozorovaných změn deklinační třídy přejímaných slov, a to fonologické: ke změně došlo tehdy, když mezi morfémy historicky odpovídajících deklinačních tříd už neexistovala průhledná fonologická korespondence. Jsou ovšem případy, kdy ke změně třídy došlo i při fonologické korespondenci dotyčných morfémů. Takové případy autor jen konstatuje, ale nevysvětluje. Podobně nachá-

zíme problémy v různých konkrétních věcech (např. starý předpoklad, že slovanské *cerky*, *církev* je z neexistujícího gótského slova). Občas chybí literatura, která by chybět neměla (např. PRONK-TIETHOFF 2013). Ale i tak doporučujeme zájemci o téma, aby si knihu přečetl.

LITERATURA

PRONK-TIETHOFF, Saskia. 2013. *The Germanic Loanwords in Proto-Slavic*. Amsterdam – New York: Rodopi.

Bohumil Vykypěl

Czech Language Institute of the CAS, v. v. i.

Veveří 97, 602 00 Brno

Czech Republic

vykypel@ujc.cas.cz

Toto dílo lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons BY-NC-ND 4.0 International (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>). Uvedené se nevztahuje na díla či prvky (např. obrazovou či fotografickou dokumentaci), které jsou v díle užity na základě smluvní licence nebo výjimky či omezení příslušných práv.